

Puuta liikkeelle Euroopassa digitaalisesti ja kestävästi

Merja Laajanen, metsätalousinsinööri (AMK), projektipäällikkö, Tulevaisuuden Biotalous, Lapin ammattikorkeakoulu

Anne Saloniemi, metsätalousinsinööri (AMK), projektisuunnittelija, Tulevaisuuden Biotalous, Lapin ammattikorkeakoulu

Kari Mäkitalo, MMT, erikoistutkija, Luonnonvarat, Luonnonvarakeskus

This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under grant agreement No 862681.

Asiasanat: biotalous, kestävä metsätalous, kestävä kehitys, verkostoituminen, digitalisaatio

Euroopan Union maa-alasta 40 prosenttia on metsien peitossa. Metsävarat ja niiden kestävä käyttö sekä puuhun perustuva teollinen tuotanto ovat tärkeitä elementtejä sekä EU:n että Suomen biotalousstrategioissa. On arvioitu, että noin 35 prosenttia EU:n biotalouden liikevaihdosta kertyy metsäsektorilta. EU:n 215 miljoonan hehtaarin metsäala – ja metsäteollisuus – jakaantuvat kuitenkin alueellisesti epätasaisesti. Suomi, Ruotsi, Saksa, Ranska ja Itävalta ovat metsäisiä maita, joiden metsätalous ja –teollisuus ovat pitkälle kehittyneitä. Niillä on paljon tietotaitoa annettavana eteläisen ja itäisen Euroopan maille, joissa maatalous on usein metsätaloutta tärkeämpi osa biotaloutta.

EU:n Komissio on viime vuosina lähtenyt kehittämään aloitteita ja verkostoja, joilla pienienkin metsätalousmaiden ja alueiden ääni saataisiin kuuluville ja niiden metsäsektoria voitaisiin kehittää. Tällaisista verkostoista voidaan mainita ERIAFF-verkoston (European Regions for Innovation in Agriculture, Food and Forestry) yhteydessä toimiva metsäverkosto sekä Pohjois-Karjalan maakuntaliiton aloitteesta rakenteilla oleva verkosto, joka pyrkii edistämään

biotalousstrategioiden laatimista EU:n metsäisille alueille. Komissio on edistänyt verkostojen muodostamista myös Horisontti 2020 -ohjelman hankerahoituksen avulla.

ROSEWOOD4.0-hanke pohjautuu aikaisemmin toteutettuun ROSEWOOD-hankkeeseen, jossa luotiin pohja Euroopan laajuiselle metsäalan verkostolle sekä aloitettiin tiedonsiirto osallistujamaiden välillä. ROSEWOOD4.0-hankkeessa vahvistetaan verkoston toimintaa ja jalkautetaan parhaita metsäalan käytänteitä hankealueiden kesken. Kestävässä metsätaloudessa olennaista on metsävarojen riittävyys, luonnon monimuotoisuuden turvaaminen, ilmastonmuutoksen hillintä sekä metsien elinvoimaisuuden, tuottavuuden ja kannattavuuden säilyminen pitkällä aikavälillä. Hanke hakee erityisesti digitaalisia ratkaisuja puun liikkeelle saamiseksi huomioiden kestävyyden koko metsätalouden arvoketjussa. Hankkeen toimet edistävät bio- ja metsätalouden taloudellisesti kannattavaa ja kestävästä kehitystä Euroopassa. Hankkeessa järjestetään muun muassa webinaareja ja koulutuksia paikallisten sidosryhmien kanssa sekä tuotetaan digitaalista materiaalia.

Kuva 1. Hankkeen aloitustapaaminen Italiassa tammikuussa 2020. (Kuvat: Anne Saloniemi)

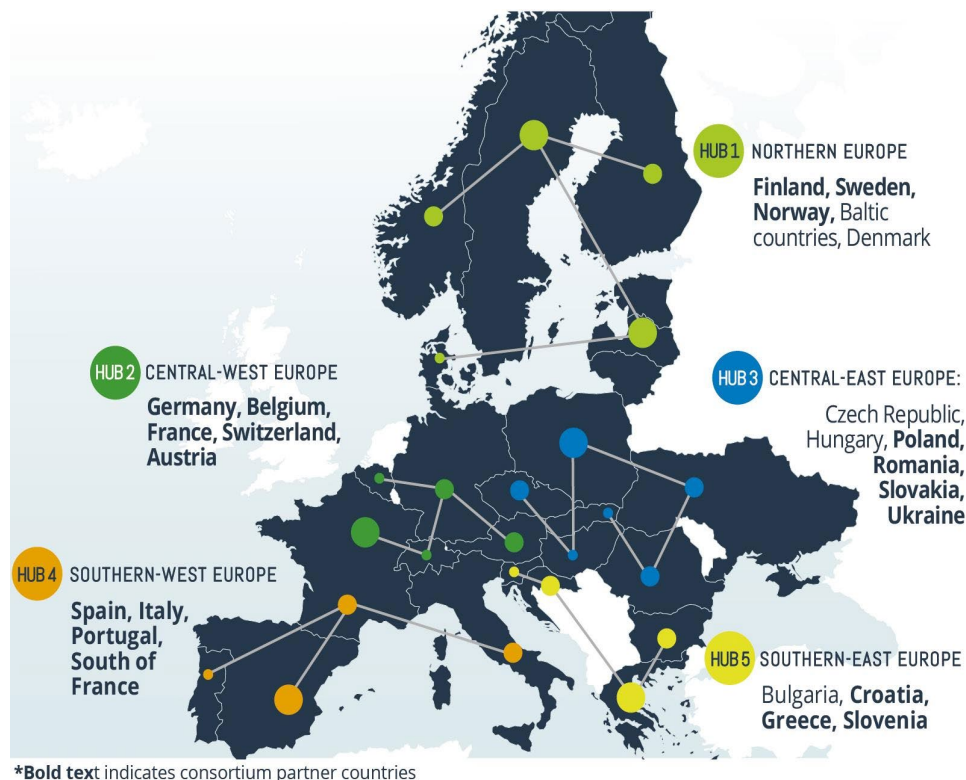
Digitaaliset keinot avuksi puun liikkuvuuden edistämiseksi

[ROSEWOOD4.0](#)- hankkeen avulla kehitetään toimijoiden välistä yhteistyötä ja luodaan uusia liiketoimintamahdollisuuksia. Hankkeessa tuetaan nykyisten parhaiden käytäntöjen ja innovaatioiden käyttöönottoa ja hyödyntämistä koko hankealueella. Hankepartnerialueilla

kartoitettiin metsäalan parhaita käytänteitä ja ne koottiin yhteiseen dokumenttiin. Eniten digitaalisia käytänteitä löytyi mm. kestävästä metsänhoidosta, logistiikasta ja puunkorjuusta osalta.

Pohjoisen osaamiskeskittymän asiantuntijoilta saatiin arvokasta tietoa Suomen, Norjan ja Ruotsin yhteiseen SWOT-analyysiin, jossa tunnistettiin metsäalan vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet ja uhat. Yhteisissä verkkotyöpajoissa asiantuntijoiden kanssa määriteltiin alueille sopivimmat ja alueiden tarpeisiin vastaavat parhaat käytänteet niin oman kuin muidenkin osaamiskeskittymien tarjonnasta.

ROSEWOOD4.0-hankkeen toiminta on jaettu viiteen alueelliseen [osaamiskeskittymään](#). Pohjoiseen keskittymään Lapin ammattikorkeakoulun ja Luonnonvarakeskuksen lisäksi uusina partnereina mukaan tulivat [Paper Province](#) Ruotsista ja [TreTorget](#) Norjasta. Hanketta koordinoi saksalainen Steinbeis 2i GmbH Stuttgartista, Saksasta. Hanke on rahoitettu Euroopan unionin Horisontti 2020 -tutkimus- ja innovaatio-ohjelmasta ja kestää vuoden 2021 loppuun.

Kuva 2. ROSEWOOD4.0 hankkeen metsäalan viisi osaamiskeskittymää. (Kuva: [ROSEWOOD4.0 esite](#))

Pohjoisen osaamiskeskittymän toiminta

Osaamiskeskittymien koordinaattorit johtavat oman alueensa toimintaa huolehtimalla aikataulusta sekä tiedonvaihdosta. Kasvokkain suunnittelut työpajat on toteutettu Covid19-viruksen aiheuttaman poikkeustilanteen vuoksi etänä. Säännöllinen yhteydenpito eri maiden välillä on korostunut entisestään. Työpajojen tulokset ovat kaikista huolimatta osoittautuneet hedelmällisiksi; metsäalan organisaatioiden mukaan kutsutut asiantuntijat ovat päässet vaikuttamaan sopivimpien muiden maiden käytäntöjen valitsemiseen sekä osallistumaan mielenkiintoisiin keskusteluihin metsäalan kestävästä käytöstä pohjoismaissa.

Työpajoissa on ollut mielenkiintoista pohtia metsäalan eroavaisuuksia Suomen, Ruotsin ja Norjan kesken. On selvää, että moneen Euroopan maahan verrattuna metsäalan toimintakenttämme täällä pohjoisessa on erilainen. Näin ollen hyvien metsäalan käytäntöjen siirtäminen jo pelkästään naapurimaiden välillä tulee olemaan tärkeässä roolissa. Hankkeessa tullaan hackathon tyyppisten työpajojen avulla kehittämään myös täysin uudenlaisia kestävä metsätalouden innovaatioita puun liikkuvuuden edistämiseksi.

ROSEWOOD4.0-hankkeen kautta on päästy mukaan tärkeisiin kansainvälisiin metsäalan verkostoihin. Hankkeen avulla pyritään myös tulevaisuudessa saamaan kansainvälistä rahoitusta alueelle kestävä metsätalouden edistämiseksi. Tavoitteena on laajentaa eurooppalaista alueiden verkostoa, jossa parhaat käytännöt ja uudet metsäalan innovaatiot siirtyvät tehokkaasti alueesta toiseen.

Lähteet

ERIAFF network 2020. European network of forested regions. Viitattu 9.10.2020.
<http://www.eriaff.com/>

Maa- ja metsätalousministeriö 2020. Kansallinen metsästrategia. Viitattu 9.10.2020.
<https://mmm.fi/kms>

Maa- ja metsätalousministeriö. Metsätalouden kestävyys. Viitattu 9.10.2020.
<https://mmm.fi/metsat/metsatalous/metsatalouden-kestavyys>

Rosewood4.0 Sustainable Wood for Europe. Viitattu 1.10.2020 <https://rosewood-network.eu/>